

עין משפט מסכת סוכה

דף ב.

עין משפט א. אר"ח סימן תרלג פעיף א

א. סוכה שהסכך שלה גבוה יותר מעשרים אמה פסולה * בין שהמחיצות מגיעות לסכך או אינן מגיעות, אבל גבוה עשרים אמה בחללה כשרה.

עין משפט ב. אר"ח סימן תרלג פעיף ח

ח. סוכה שאינה גבוה עשרה טפחים פסולה .

עין משפט ג. אר"ח סימן תרל פעיף ב

ב. אם היו שתי דפנות זו אצל זו ג' כמין גם , עושה דופן שיש ברחבו יותר מטפח ומעמידו בפחות מג' טפחים ה' לאחד מהדפנות, ויעמיד

א. משנה בריש סוכה והאמה היא בת ו' טפחים אלא שמודדים אותם מצומצמות לחומרא. ב"י ולענין גובה עשרה או לענין שבעה טפחים על שבעה מודדים אותם מרווחות לחומרא כמבואר בסי' שס"ג. ושיעור מרווח היינו חצי אצבע לאמה. כה"ח אות ב'. והאצבע הוא האגודל של אדם בינוני כבן ל"ה שנים. כה"ח אות ג'. וטעם הפסול למעלה מעשרים אמה כיון שאז צריך לעשותה כדירת קבע ובעיני דירת עראי, ובפחות מכ' אפי' עשאה חזקה כשרה. מ"ב ס"ק א'. דלא בעינן אלא שתהיה ראויה לעשותה עראי.

ב. דהוי סוכה סרוחה, ואין אדם דר בדירה סרוחה. ובעיני כעין תדורו.

ג. בגמ' סוכה דף ו' ע"ב אמרו שתיים כהלכתן והשלישית אפי' טפח, וצריך צורת הפתח. שכתוב בסכת שנים חסרים ואחד מלא בוא"ו נחשב לשנים הרי ארבעה אחד לגופיה וג' לדפנות ובאה הלכה למשה מסיני והעמידה השלישית על טפח. ומחיצות אלו שמהני לסוכה מותר לטלטל בה גם בשבת דכמו שחשיב מחיצה לענין סוכה חשיב נמי לענין שבת והוא מגמ' בסוכה ז' ע"א, ורש"י שם. וכתב הר"ן שראוי להחמיר לענין מעשה, וכ"כ המ"ב אות י"א.

ד. שהיא גימ"ל יונית והיא כצורת דל"ת בכתיבה אשורית.

ה. דאז הוי לבוד ונחשב כאילו ד"ט מחיצה והוא רוב הכשר ז' טפחים שיעור סוכה.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

קנה כנגד אותו טפח ויעשה לה צורת הפתח ^ו שיעמיד קנה עליו ועל הטפח וכשרה, אף שהקנה שעל גביהן אינו נוגע בהן.

הגה: ואם הטפח והדופן ^ז מגיע לסכך א"צ קנה על גביהן. מה שנהגו בצורת הפתח עגולה זה לנוי בעלמא ^ח.

עין משפט ד. **או"ח סימן תרלא סעיף א**

א. סוכה שחמתה וצלתה שווים מלמעלה ^ט בשטח הסכך פסולה, כיון שהחמה מתפשטת ויהיה למטה חמתה מרובה מצלתה ^י. אבל אם חמתה וצלתה שווים מלמטה כשרה.

עין משפט ה. **או"ח סימן שפג סעיף כו**

כו. **כח.** המבוי שניתר בקורה או בלחי דוקא באינו נמוך פחות מעשרה

וכתב המ"א דכל מה שמועיל קנה כל פחות מג' טפחים דוקא בסוכה של ד' דפנות אבל סוכה של ג' דפנות צריך ב' דפנות שלמות, אבל מדברי הב"י ורש"י בסוכה י"ז ע"א ד"ה דופן, והלבוש, משמע דגם בסוכה של ג' דפנות מהני קנה בפחות מג' טפחים ולא בעינן שניים שלימות. כה"ח אות י"ח.

ו. עשיית צורת הפתח הזה הוא מדרבנן, ב"ח. ואם שכח לעשות לה צורת הפתח מותר לעשותו ביו"ט ע"י גוי דשבות במקום מצוה מותר. כה"ח אות כ"א.

ז. צ"ל הטפח והקנה מגיע לסכך. ביאורי הגר"א. מ"ב אות י"ב.

ח. וראוי לעשות כן משום זה אלי ואנוהו. ט"ז ס"ק ד'. ויש מי שכתב שעושים צורת הפתח עגולה להפטר ממזוזה למחייבים והעיגול עושים אותו עד פחות מעשרה מגובה הקרקע. כה"ח אות כ"ו.

ט. כך דייקו בגמ' סוכה מהמשנה שם, והיינו שיש בין קנה לקנה כמלא קנה אפי' מצומצם פסולה, רש"י סוכה כ"ב ע"ב. והסכימו לדבריו הר"ן והמ"מ בפ"ה כמבואר בב"י. אבל לבעל העיטור הדין אם למעלה שווים כשרה שאז ודאי למטה צילתה מרובה לפי שהחמה מועטת למטה, ואם למטה שווים פסולה שאז למעלה חמתה מרובה, ור"ת פירש אחרת הביאו הב"י, וכתב הב"ח דלענין הלכה יש להחמיר כרש"י וכחומרת בעל העיטור וע"כ כשהם שוין בין למעלה בין למטה בשניהם פסולה, וגם יש להחמיר כחומרת ר"ת וא"כ כשעומד למטה ומעיין כלפי מעלה בסכך אפי' נראה לו שצלתה מרובה פסולה. כה"ח אות ב'.

י. ואז יתבטל המיעוט נגד הרוב והוי כאילו לא סיכך כלל.

טפחים ^ב מרווחים ^ל, גם לא יהיה רחבו יותר מעשר אמות מצומצמות ^מ, ושיהיה ארכו לא פחות מארבע אמות ^נ מרווחות, אבל אם חסר אחד מכל אלו אין לו תקנה אלא בצורת הפתח ^ו, (או בפס ד' או ב' פסין של משהוא כל אחד משני הצדדים ^ז).

כז. כט. היה בגבה חלל המבוי ^פ יותר מכ' אמה מצומצמות, אינו נותר בקורה ^צ אבל נותר בלחי, ואם רוצה להכשירו בקורה צריך שיעשה בה ציור וכיור, שעל ידי כך כולם מסתכלין בה והוי היכר. ואם היה גבוה יותר מעשרים אמה ובנה בנין תחת הקורה כדי למעט מעשרים ^ק, די בבנין רחב טפח ^ר כרוחב הקורה ^ש.

כח. ל. אם המבוי אינו גבוה עשרה טפחים, וחוקק בו להשלימו לעשרה, בזה צריך לחקוק ד' אמות ^ח לתוך המבוי על פני כל רחבו ^א.

כ. עירובין ה', דנחשב כאילו אין לו מחיצות דאין מחיצה פחות מעשרה. ל. שהולכים לחומרא בכל מקום, ושיעור מרווחים הוא חצי אצבע לכל אמה, מ"ב אות פ"ט.

מ. ג"כ לחומרא, ואם הוא יותר מעשר אמות אין עליו שם פתח ולא מועיל לזה לחי או קורה, שם אות צ'.

נ. דבפחות מד' אמות לא חשיב מבוי אלא חצר, וניתר ג"כ בפס ארבעה או בב' משהויין. ס. אבל הרבה אחרונים הסכימו דאם נמוך פחות מעשרה לא מועיל לו צורת הפתח. ועיין במ"ב אות צ"ג.

ע. כך הוסיף המ"ב באות צ"ג ולא דוקא מש"כ המחבר צורת הפתח. ועיין בשער הציור. פ. אבל אם גובה חללו של המבוי עד הקורה אינו אלא עשרים אמה אע"פ שהקורה היא למעלה מעשרים כשרה. מ"ב אות צ"ד.

צ. דקורה משום היכר, ולמעלה מכ', אין היכר דלא שולטת שם העין, אבל בלחי שהוא סמוך לקרקע ומספיק בגובה עשרה טפחים אין זה מזיק מה שהמבוי גבוה הרבה, מ"ב אות צ"ה.

ק. ה"ה אם היה מוריד הקורה בתוך חלל המבוי על יתדות, מ"ב אות צ"ו.

ר. וה"ה במילוי עפר רק שצריך ליזהר שלא יתמעט ע"י דריסת הרגלים מגבהו, מ"ב אות צ"ז.

ש. דמותר להשתמש תחת טפח הקורה, וא"כ העומד שם רואה הקורה שהיא פחות מכ'. שם אות צ"ח.

ת. כיון שאין כאן דין מחיצה צריך לחקוק כשיעור אורך מבוי שהוא לפחות ארבע אמות.

א. ואם ישאר הפסק בין החקיקה לכתלים פחות מג"ט מהני מדין לבוד. מ"ב אות ק"א. ואם חקק פחות משיעור זה דינו כחצר והיתרו בפס ארבעה או בב' משהויין מכל צד.

כז. לא. אין מבוי נותר בלחי או בקורה עד שיהיו פתוחים לתוכו שני חצירות ^ב לפחות, ולכל חצר שני בתים ^ג. ושלא יהיה בכל פתח מאלו פחות מארבעה טפחים, ויהיו דיורים אוכלים בכל בית, שמקום הפת גורם, ואפי' היה הבית אחד לאב, והשני לבן, אף שהבן מקבל משלחן אביו ואוכל בכיתו נדונים כשנים. ואפי' צדו האחד של המבוי עכו"ם והשני ישראל מהני.

כח. לב. עוד צריך שיהיה המבוי ארכו יותר על רחבו ^ד, ואם חסר אחד מכל אלו, אינו נותר אלא בפס ארבעה או בשני פסים של מה שהוא כל אחד, או בצורת הפתח ^ה.

הגה: י"א דנוהגין היום לתקן כל המבואות ^ו בצורת הפתח, דכל המבואות שלנו יש להם דין חצירות ^ז. והמנהג במדינות אלו לתקן ע"י חבל הקשור לרחבו של המבוי, ודין חבל זה אינו כדין קורה שהרי אין לו רוחב טפח, ולא מועיל אלא מצד צורת הפתח. וע"כ יש ליזהר להעמיד תחת החבל שני קנים ^ח גבוהים עשרה מכוונים תחת החבל, ואז מועיל אפי' במבוי מפולש, בתורת צורת הפתח, וכן בחצר ובכל מקום שצורת

ב. ושמעו שהתירו במבוי בלחי וקורה משום רבוי הדירין ואין משתמשין בו בהצנע כ"כ, ע"כ מספיק בתיקון זה אבל אם אין בו לפחות ב' חצירות א"כ אין רבוי דירין ולא מספיק בלחי וקורה אלא כחצר.

ג. וכתב הרמ"א דאפי' כל החצירות פתוחות זו לזו, אך יש חולקים בזה כיון שיכולים לערב יחד דרך הפתחים נחשבים כחצר אחת, ונקטינן לקולא כיון שזה דרבנן. מ"ב אות ק"ג.

ד. שכן דרך המבוי להיות ואפי' יותר במשהו מספיק. מ"ב-ק"ו.

ה. וזה אפי' ביותר מעשר אמות כמו בסעיף ב'.

ו. בין סתום מצד אחד בין מפולש בין רחב יותר מעשר אמות או פחות.

ז. משום שאין בתים וחצירות פתוחים לתוכו, ומשום שלפעמים מפולש וצריך צורת הפתח, ועיין במ"ב אות קי"א אם צריך שני צורות הפתח משני צדדים או צורת הפתח מצד אחד ומצד השני ברוחב פחות מעשרה אמות בפס ד' טפחים או בשני משהויין משני צדדיו.

ח. אבל כותלי המבוי אין נחשבין במקום קנים, דאם לא כן למה הצריכו קורה רחבה טפח הרי בכל שהוא יש צורת הפתח אלא על כרחך צריך להעמיד קנים, מ"א ס"ק כ"ח.

ואם יש עמוד בכותל בולט הוא נדון כקנה דלא גרע מלחי בסעיף י"א, מ"א שם. ועיין במ"ב אות קי"ג.

הפתח מועילה.

עין משפט ו. או"ח סימן תרלט פניו א

- א. מצות סוכה שיהיה אוכל ושותה וישן ודר בסוכה כל שבעת הימים בין ביום בין בלילה כדרך שהוא דר בביתו בשאר כל ימות השנה.
- ב. כל שבעת הימים אדם עושה את ביתו עראי וסוכתו קבע, כיצד כלים הנאים והמצעות הנאות בסוכה וכלי שתיה וכוסות בסוכה, אבל כלי

ט. ממשנה סוכה כ"ט, ומה שמברכים על מצות סוכה בכל פעם ואילו באכילת מצה רק בלילה הראשונה משום דמצות אכילת מצה רק בלילה הראשון, דכתיב בערב תאכלו מצות, אבל בסוכה כל שעה שיושב בה מקיים מצות עשה דבסוכות תשבו שבעת ימים. ובשינה אין מברכין לישב בסוכה משום שמא לא ישן ותהיה ברכה לבטלה, כ"כ הרא"ש בפ' בתרא דסוכה, ופ"ק דברכות. או הברכה שמברך לישב בסוכה באכילה פוטר גם השינה, כ"כ הטור בשם ר"ת, וע"כ כשמברך לישב יכוון לפטור כל הישיבה ביום והשינה עד הסעודה הבאה.

והרמ"א הוסיף דלא רק אוכל ושותה אלא ישן ומטייל, והרוצה לדבר דבר תורה עם חבירו ילך לסוכה אם אפשר כ"כ הד"מ בשם המהרי"ל. ט"ז ס"ק א'.

והשל"ה כתב שמנהג מורו שלא לדבר בסוכה אלא בדברי תורה, וכ"ש שלא לדבר דברים בטלים שזה אסור גם מחוץ לסוכה.

וצריך לשבת בסוכה באימה וביראה בבושה ובענוה, ולא יכניס לתוכה עכו"ם שהסוכה היא צלה דמהמנותא, ועכו"ם אין לו אמונה ואז בורחת הקדושה ואז האושפזין מקללים קללות נמרצות. כה"ח אות ו'.

י. שנאמר תשבו שבעת ימים ותשבו פירושו תדורו, כלומר שיהיה עיקר ישיבתו בסוכה וידור בה, כדרך שהוא דר בביתו כל השנה. לבוש. ועיין בכה"ח או ח' מ"ש בשם הזהור פ' אמור.

ויש מדליקין נר אחד בכל לילה לכל האושפזין, ויש מדליקין ז' נרות כנגד ז' האושפזין בכל לילה. והדלקת נר זה בסוכה לכבוד האושפזין האיש קודם לאשה, וטוב שידליקו שניהם ביחד. כה"ח אות ט'.

ויזהר האדם לשמח העניים ואם אפשר שיבואו על שולחנו כי זה חלק האושפזין, ועל כל לילה יאמר שזה לכבוד אושפזין שלו.

ויש ענין להשאיר מפה יפה מכסה השולחן גם בלילה בסוכה כדי להמשיך עליו ברכה מברכת שבת ויו"ט.

והאר"י ז"ל היה מניח על השולחן ג"כ כוס של ברכת המזון ובו כמה טיפות יין וגם פתיתי לחם. כה"ח אות י"א.

כתב מהרי"ו שהמקיים מצות סוכה כאילו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית, וסוכה דומה בכנינה לאות בי"ת והעולם דומה לבי"ת והתורה מתחילה באות בי"ת, והשוהה בסוכה בכל רגע מקיים מ"ע.

ובשם הגר"א נמצא כתוב שמותר לישן בסוכה יחידי ושומר מצוה לא ידע דבר רע, ע"ד שלוחי מצוה אינם ניזוקין.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלהרר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

אכילה כגון סירים וקערות מחוץ לסוכה **ב**. המנורה תהיה בסוכה **ל**, ואם היתה סוכה קטנה **מ** מניחה מחוץ לסוכה.

הגה: אל יעשה שום תשמיש בזוי **ג** בסוכה כדי שלא יהיו מצוות בזויות עליו.

כ. וְאִם הַכְּנִיס כְּלִים מֵאוֹסִים לְסוּכָה י"א דפסולה מדרבנן כל זמן שהם בתוכה ואין מברכים לישב בסוכה עד שיוציאם. כה"ח אות ט"ז. ולדעת השו"ע בין קדרה בין קערה לפני האכילה מותרים, ואחר האכילה אסורים. והמ"א בס"ק ג' כתב דהעולם נהגו לאסור קדרה גם קודם אכילה. מ"ב אות ה'.

ל. ולאחר שכבה מחוץ לסוכה. בן איש חי פ' האזינו אות ט'.

מ. שהמנורה ממעטת בשיעורה, וגם יש חשש שתשרף. מ"א ס"ק ב'. מ"ב אות ח'.

נ. כגון שטיפת הקערות והקדירות. מ"ב אות ט'.